İDİL

HENRYK WİENİAWSKİ (1835-1880) - SON KEMAN VİRTÜÖZÜ

Özgür BASKIN
Borusan Quartet, ozgurbaskin@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0865-0302

Baskın, Özgür. "Henryk Wieniawski (1835-1880) - Son Keman Virtüözü". idil, 71 (2020 Temmuz): s. 1103–1114.
doi: 10.7816/idil-09-71-05

ÖZ

Bu çalışma, dünyaca ünlü, 19. yüzyıla damgasını vurmuş, Polonyalı keman virtüözü ve bestecisi olan Henryk Wieniawski'yi (1835 – 1880) özel yapan konulara değinip, hakkında bilinmeyen noktaları gün yüzüne çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, Wieniawski'nin hayatı, virtüöz kavramı bağlamında incelenmiştir. Keman çalma sanatına katkıları, arşe tekniği ve eserlerine değinilmiş, hakkındaki kritiklere yer verilmiştir. 17. ve 18. yüzyıldaki Polonya keman virtüözleri ve 19. yüzyıl keman virtüözlerine de değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Henry Wieniawski, keman, virtüöz

Makale Bilgisi
Geliş: 11 Mart 2020 *Düzeltme: 29 Nisan 2020* *Kabul: 16 Mayıs 2020*

© 2020 idil. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Henryk Wieniawski keman tarihinde çok önemli bir yere sahiptir. Wieniawski, keman virtüözü[1] olarak dünyaca ünlü keman virtüözü Nicolo Paganini'nin[2] tekrar doğmuş hali gibidir. Besteci olarak teknik virtüözitesini romantik etkilerle birleştirip, keman literatürüne sayısız eserler vermiş ve keman repertuvarının zenginleşmesine katkıda bulunmuştur. Keman çalma sanatını günümüze getiren birçok müzik okulunda eğitmenlik yaparak keman ekolünün gelişmesinde büyük rol oynamıştır. 10 Haziran 1835 yılında doktor bir baba ve piyanist bir annenin oğlu olarak Polonya'nın doğusunda yeralan Lublin'de dünyaya gelmiştir (Encyklopedia Muzyczna PWM - 1987). Beş yaşında Varşova Operası başkemancısı Jan Hornziel ile keman eğitimine başladı. Daha sonra Joachim'in de öğretmeni olan Stanislaw Serwaczynski'nin (1791 – 1859) öğrencisi olmuştur (Champbel, 2011).

Görsel 1 - Henryk Wieniawsky

Sekiz yaşına geldiğinde (Görsel 1) Paris Konservatuvarında J. Clavel'in sınıfına kabul edildi. Hemen akabinde Lambert Massart'ın (Görsel 2) öğrencisi oldu. Bir yabancı olarak olağanüstü bir başarıyla on bir yaşında "premier prix" [3] (pekiyi derece) ile keman bölümünden mezun oldu. Böylelikle seçkin Paris Konservatuvarından mezun olan en genç öğrenci unvanını aldı.

[1] Virtüöz, icra ettiği sanatta olağanüstü yeteneklere sahip kimselere denir.

[2] Nicolò Paganini (1782 – 1840), İtalyan besteci, keman virtüözü gitarist ve kompozitör.

[3] Premier Prix - Fransızca, pekiyi derece.

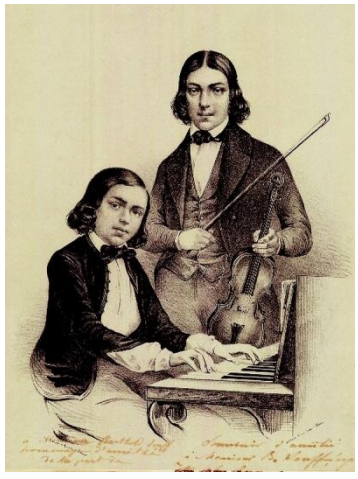

Görsel 2 - Wieniawski ve Joseph-Lambert Massart

Kariyerine tam teşekküllü gezici bir virtüöz olarak başladı. On üç yaşında çıktığı Polonya ve Rusya turnesinde büyük başarılar elde etti. Daha sonra 1850 yılında piyanist olan kardeşi Jozef (Görsel 3 - 4) ile Hollanda, Fransa, İngiltere ve Almanya turnelerinde konserler verdi (Champbel, 2011).

Görsel 3 - Jozef ve Heryk Wieaniawski

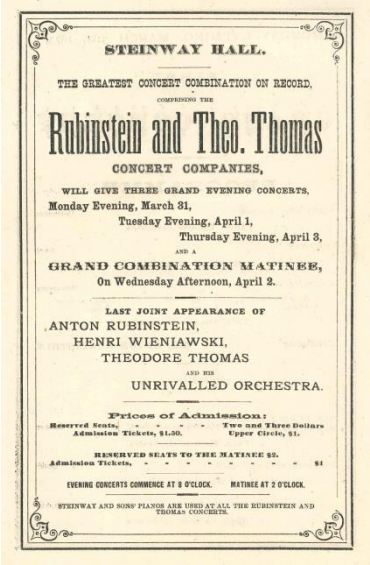
Görsel 4 - Jozef ve Heryk Wieaniawski

1860 yılında St.Petersburg'da Rus Ç arı tarafından 12 yıl boyunca sürdüreceği saray solist kemancı pozisyonuna getirildi. Orada hem orkestrada hem de Rus Müzik Topluluğu Kuartetinde[4] sayısız konserler verdi ve oda müziği

[4] Bir müzik terimi / Dörtlü

virtüözü olarak anıldı. Serwaczyński' nin[5] öngördüğü gibi kısa bir sürede kendine harika bir isim edinerek aranan keman virtüözleri arasına girdi. Aynı zamanda yeni kurulan St.Petersburg Konservatuvarında öğretmenlik yapan Henryk, Rus keman ekolü üzerinde etkili oldu (Wieniawski (Rus) Arşe Tutuşu geliştiricisi olarak bilinir).

1872 yılında piyanist Anton Rubinstein ile yaptığı Amerika turnesinde 239 günde, programda Beethoven'in "Kreutzer" sonatının da bulunduğu 215 konser verdi (Görsel 5). Uzun bir süre ünlü keman yapımcısı Antonio Stradivari' nin 1719 yılı yapımı kemanıyla çaldı.

STEINWAY HALL.

THE GREATEST CONCERT COMBINATION ON RECORD,

COMPRISING THE

Rubinstein and Theo. Thomas

CONCERT COMPANIES,

WILL GIVE THREE GRAND EVENING CONCERTS,
Monday Evening, March 31,
Tuesday Evening, April 1,
Thursday Evening, April 3,
AND A
GRAND COMBINATION MATINEE,
On Wednesday Afternoon, April 2.

LAST JOINT APPEARANCE OF
ANTON RUBINSTEIN,
HENRI WIENIAWSKI,
THEODORE THOMAS
AND HIS
UNRIVALLED ORCHESTRA.

Prices of Admission:
Reserved Seats, - - - - - Two and Three Dollars
Admission Tickets, $1.50. Upper Circle, $1.

RESERVED SEATS TO THE MATINEE $2.
Admission Tickets, - - - - - - - - - - $1

EVENING CONCERTS COMMENCE AT 8 O'CLOCK. MATINEE AT 2 O'CLOCK.

STEINWAY AND SONS' PIANOS ARE USED AT ALL THE RUBINSTEIN AND THOMAS CONCERTS.

Görsel 5 - 31 Mart-3 Nisan 1873, Steinway Hall Konserleri, New York

1875 – 1877 yılları arasında Brüksel Konservatuvarından gelen teklif üzerine Henri Vieuxtemps'ın[6] yerini alarak keman eğitimi verdi. Nisan 1879' da Rusya' da düzenlediği "Veda Konser Turnesi" nin on birinci ayında 44 yaşında iken Moskova'da kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti.

Virtüöz Kavramı

Muhteşem Rus piyanist, besteci, orkestra şefi Anton Rubinstein'in (1829-1894), "Die Musik und ihre Meister" adlı kitabında, ölümcül kalp rahatsızlığı nedeniyle kısa zaman önce vefat eden yakın arkadaşı Wieniawski için "son keman virtüözü" demişti. " Son virtüöz" derken neyi kastetti acaba? Bu soruyu cevaplamak için "virtüöz" kelimesinin anlamını tespit etmek yerinde olur.

"Virtüöz" icra ettiği sanatta olağanüstü yeteneklere sahip kimselere denir. Bir müzisyene virtüöz denebilmesi için aranan belirleyici nitelik, mevzubahis müzisyenin, sanatını icra ederken, bunu diğer sanatçılardan çok daha üstün bir şekilde gerçekleştirebilecek yeteneğe sahip olmasıdır.

Müzik sözlüklerindeki açıklama şöyledir: "Herhangi bir müzik enstrümanını çok ustalıkla çalabilen ya da bir müzik yapıtını çok ustalıkla söyleyebilen sanatçı, usta yorumcu" (Merriam-Webster, 2020)

XVIII. yüzyılın sonu ve XIX. yüzyılın başında bu tanıma en çok uyan keman virtüözü olarak Nicolo Paganini, piyano virtüözü olarak Franz Liszt[7] ve Fryderyk Chopin[8]'i gösterebiliriz. Üçü de teknik ustalıklarının yanı sıra, bestecilik işini en üst seviyeye getirmişlerdir.

---

[5] Stanisław Serwaczyński (1781 – 1859) Polonyalı keman sanatçısı

[6] Henri François Joseph Vieuxtemps (1820-1881)Belçikalı bir besteci ve kemancı

[7] Franz Liszt (d. 22 Ekim 1811, Macaristan - ö. 31 Temmuz 1886; Bayreuth, Almanya), müzisyen, besteci, piyanist, orkestra şefi, müzik öğretmeni.

[8] Fryderyk Chopin, (1810, Zelazowa-Wola, Polonya - 1849, Paris) Polonyalı piyanist ve besteci.

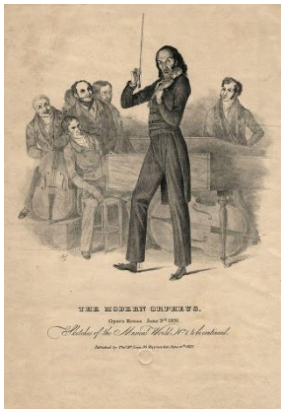
XIX. yüzyılın ilk yarısında gezici virtüözler sayesinde, "virtüöz" ve "virtüözite" kelimelerinin anlamları küçümseyici bir ifade kazanmaya başladı. Gezici virtüözler, aralarındaki rekabet dolayısıyla, kendi reklamları için, sınır tanımayan hırsları doğrultusunda seyirciler ve dinleyicileri etkilemek için sahnede, müzik literatürünün şaheserlerine saygısız davranıp, onları karikatürize derecesinde değiştirip, sadece güçlü alkış beklemekteydiler. O çalgıcılar başkalarının eserlerini seslendiriyorlardı, kendi yorumları yoktu. Bu sebepten "virtüözite" nin üzerine alacakaranlık çöktü. Oysa sadece teknik kolaylık, bütün sanatçıların bildiği gibi asıl hedef asla olamaz ancak hedefe götüren yollardan biri olabilir.

XVII. ve VIII. Yüzyıl Polonya Keman Virtüözleri

XVII. yüzyıl Polonya'sında çok iyi kemancılar olduğu, onlar tarafından bestelenen eserler incelenirken anlaşılabilir. Adam Jarzebski, Mikolaj Zielenski, Marcin Mielczewski ve Stanislaw Sylwester Szarzynski, onlardan birkaçıdır. XVIII. yüzyılın en çok tanınan Polonyalı virtüözleri arasında yer alan Feliks Janiewicz (1762 – 1848), Viyana, Fransa ve İtalya'da; Jan Nepomucen Wanski ise Floransa'da ve Jan Kleczynski de Viyana'da çok etkileyici konserler vermişlerdir. Karol Lipinski (1790 – 1861)[9] (Görsel 6) bu dönemde Avrupa sahnelerini fethetmiş ve zirveye oturmuştur.

Görsel 6 - Karol Lipiński

Görsel 7 - Nicolo Paganini

Lipinski, kemandan çok gür ve güzel ton çıkarabiliyordu. Kusursuz entonasyon ve titizlik açısından Haydn, Mozart ve Beethoven eserlerinin aranan bir yorumcusuydu. Beethoven' in keman-piyano sonatlarını Franz Liszt ile birlikte seslendiriyordu. O zamanlarda Lipinski ve Paganini (Görsel 7) arasında olan rekabet, neredeyse bütün Avrupa'nın ilgi odağı oldu.

XIX. Yüzyıl Avrupa Keman Virtüözleri

XIX. yüzyılın ortasında daha önce görülmemiş büyük sayıda yeni, şaşırtan şahsiyet sahibi virtüözler ortaya çıktı. En önemlileri arasında sayabilecek olanlar, Norveç halk virtüözü Ole Bull (1810 – 1880), Belcika ekolunün kurucusu Charles Beriot (1802 – 1870) ve onun en parlak öğrencisi olan Henri Vieuxtemps (1820 – 1881) tir (Görsel 8).

[9] Karol Józef Lipiński (1790 – 1861), Polonyalı müzik bestecisi ve virtüöz kemancı.

Görsel 8- Ole Bull ve Henri Vieuxtemps

Wieniawski ve Vieuxtemps Paris'te okudukları yıllara dayanarak "Fransız-Belçika Okulu"nda birleşmekteydiler. İki virtüözü sahnede seyreden yorumcular, çalış stillerinin benzerliğini gözlemliyorlardı ancak önemli, tarihi açıklamalar çoğunlukla Wieniawski'nin yararınaydı. *"Wieniawski birçok açıdan Vieuxtemps'ı aşar. Vieutemps'ın arşesinin*[10] *gücü ve uygulama ustalığına rağmen, Wieniawski'nin bizi içgüdüsel olarak etkileyen kutsal ateşi, hissettirdiği merak, hislerimizi sarsan, kulaklarımızı şevkatle okşayan çalış stili oldukça etkileyicidir. Sonuç olarak uzun zamandır en iyi kemancı tacını elinde bulunduran Vieuxtemps bu tacı Wieniawski' ye verir*" (Suchowiejko, 2011:2).

Ancak performans şiirselliği açısından o dönemin en önemli şahsiyeti olarak Heinrich Wilhelm Ernst (1814 – 1865) göze çarpmaktadır. Ernst 8 Mart 1865 yılında Massart'a yazdığı bir mektupta Wieniawski' nin insanüstü kabiliyetinden bahseder (Silvela, 2003: 157).

1859' da Wieniawsky, Joachim ve Piatti ile Beethoven topluluğu kuartetinde yer aldılar. Onun için en büyük iki rakip Joseph Joachim (1831 – 1907) ve Ferdinand Laub (1832 – 1875) olmuştu. Joachim anılarında "Wieniawski' nin çalışına şahit olmamış kimse onun sol elinin gücünü hayal bile edemez." demiştir (Champbel, 2011).

Bu kadar çok virtüözün arasında Wieniawski'nin sahnelerin en başarılı, o zamanın en çok aranan kemancısı olmasında, şüphesiz kişiliğinin bazı özellikleri büyük rol oynamıştı

Andreas Moser "Geschichte des Violinspiels" adlı kitabında, Wieniawski' nin notaların üzerinde sık sık "İl faut risquer" (risk almak lazım)[11] yazdığını anlatmaktadır. "Bu fikir gerçekten çok riskli olduğundan kendi kendimi ikna etmek için bunu yazdım." diyen Wieniawsky bu düşüncesine hayat boyu sadık kalmıştır (Moser, 1967).

"Airs russes", "Faust Fantezisi", Konçerto Re-minör, Polonez Re-Majör ve La-Majör eserleri başta olmak üzere repertuvar olarak çoğunlukta kendi bestelerini kullanmıştır. Başka bestecilerin eserlerini de yorumlamıştır; örneğin, hemen hemen her konserde seyircilerin ısrarı üzerine Paganini'nin "Venedik Karnavalı" çeşitlemelerini her seferinde kendine ait farklı süslemelerle çalmıştır.

Wieniawski'nin Keman Çalma ve Arşe Tekniği

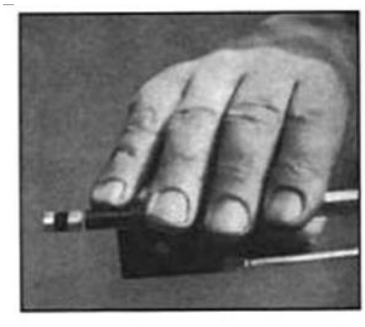
Keman çalma tekniği uzun zaman, Paganini'ye kadar değişime uğramadı. Hatta sol el tekniği neredeyse bugüne değin değişmemiştir. Asıl büyük değişiklikler sağ el tekniğinde ortaya çıktı.

Paganini' ye kadar hüküm süren ekol'de: sağ el estetik, yuvarlak ve zarif hareket eder, kol kaldırılmaz, dirsek aşağıda durur, nüans, artikülasyon, ses kalitesi gibi unsurlar bilek aracılığı ile yapılırdı. Paganini bu teknikten vazgeçip, dirsek ve kolu kaldırıyordu, yaptığı bu değişiklik onun için vazgeçilmez oldu. Belçika-Fransız ekolü bunu kabul etmedi hatta, bunu çalma estetiğine hakaret olarak kabul etti (Reiss, 1970).

[10] Arşe diğer ismiyle keman yayı, kemandan ses çıkarmayı sağlayan üzerinde at kılı veya sentetik naylondan yapılan 1/2-3/4/4/4 şeklinde boyutları olan gereçtir.

[11] "Il faut risquer" Fransızcada "risk almak gerek" anlamına gelir.

Wieniawski bu ekolün en parlak katılımcısı olarak her şeye rağmen Paganini'nin bu yeni tekniğini, benimseyip farklı bir arşe tutuşu ekleyerek kendi virtüözitesine başarılı bir şekilde kattı. Ludwig Spohr (1784 – 1859) başta olmak üzere hem alman kemancılar, hem Belçika-Fransız ekolünün temsilcileri; yayı orta ve büyük parmak arasında tutuyorlardı (Görsel 9 -10), işaret parmağı arşenin üzerinde oldukça sığ yatıyordu ve arşe hareketlerinde büyük bir rol oynamıyordu (Reiss, 1960: 104-106). Wieniawski bu tutuşa karşıt yeni tutuş kullanmaya başladı. İşaret parmağı arşeyi derin bir şekilde kucaklıyordu ve böylece sesin kalitesi üzerinde önemli bir rol üstleniyordu. Keman dünyasında Wieniawski, zengin aktarımı, etkileyici yorumu ve yoğun vibratosu ile çok saygıdeğer bir yere sahiptir. Dirseği yukarıda tutarak işaret parmağına ağırlık veren alışılmadık güçlü arşe stili "Wieniawski (Rus) Arşe Tutuşu" olarak bilinir (Görsel 11) (Strumillo, 1955: 18).

Görsel 9-Eski Alman tutuşu

Görsel 10-Fransız-Belçika tutuşu

Görsel 11- Wieniawski tutuşu

Bu çalışmanın başında sözü edilen Anton Rubinstein'in kitabında belirttiği gibi, Wieniawski hakkında "Son Keman Virtüözü" denildiğinde virtüözün çok yönlü olması ve virtüözitenin yapıcı olması gerektiği anlaşılır. Bu açıdan Henryk Wieniawski'nin türünün son örneği olduğu su götürmez bir gerçektir (Rubinstein, 1891).

Harika bir keman virtüözü, çok iyi besteci ve keman tekniğine büyük katkısı olan kendi eserlerinin yorumcusu olarak da ün salmış Wieniawski, keman eğitiminde çok önemli yeri olan birçok eser bırakmıştır. Dünya konser salonlarında en çok yer alanlar arasında: I. Keman konçertosu Fa Diyez minör op.14, II. Keman konçertosu Re minör op.22, Polonez Re Majör op.4, Polonez La Majör op.21, Scherzo-Tarantelle Sol minör op.16, İki karakteristik mazurka (Obertas ve Tulumbacı) op.19, "Faust Fantezisi" op.20, "Legende" op.17 (eşi İzabelle Hampton'a ithaf edilmiş) bulunuyor. Bunun yanında Henryk Wieniawski sahne repertuvarında yüzü aşkın farklı bestecinin eserlerini seslendirmiştir. Opus numarası[12] taşıyan 24 eserin yanı sıra 28 numarasız eser besteledi.

ESERLERİ

Yayınlanan eserleri ve opus numaraları:

- Grand Caprice Fantastique, Op. 1
- Allegro de Sonate, Op. 2
- Souvenir de Posen, Op. 3
- Polonaise de Concert No. 1, Op. 4
- Adagio Élégiaque, Op. 5
- Souvenir de Moscow, 2 Russian Romances, Op.6

[12] Klasik Batı Müziği'nde "Opus" terimi eserlerin sıra numarasını belirtmek için kullanılır. Genel olarak "op" kısaltması ile kullanılır. Besteciler kendi eserlerine bizzat kendileri, "eser sıra numarası" anlamına gelen bir opus numarası verirler.

- Capriccio-Valse, Op. 7
- Grand Duo Polonaise for Violin and Piano, Op. 8
- Romance sans Paroles et Rondo elegant, Op. 9
- L'École Moderne, 10 Études-Caprices for Violin Solo, Op. 10
- Le Carnaval Russe, Improvisations and Variations, Op. 11
- 2 Mazurkas de Salon, Sielanka et Piesn Polska (Chanson polonaise), Op. 12
- Fantasie Pastorale, Op. 13 (kayıp)
- Concerto No. 1 in F♯ minor, Op. 14
- Thème Original Varié, Op. 15
- Scherzo-Tarantelle, Op. 16
- Légende, Op. 17
- 8 Études-Caprices for 2 violins, Op. 18
- 2 Mazurkas caractéristiques, Obertass et Dudziarz (Le Ménétrier), Op. 19
- Fantaisie Brillante sur Faust de Gounod, Op. 20
- Polonaise Brillante, Op. 21
- Concerto No. 2 in D minor, Op. 22
- Gigue in E minor, Op. 23
- Fantasie Orientale, Op. 24

Yayınlanmamış veya opus numarası olmayan eserleri:

- Wariacje na Temat Własnego Mazurka (c. 1847)
- Aria with Variations in E major (before 1848)
- Fantasia and Variations in E major (1848)
- Nocturne for solo violin (1848)
- Romance (c. 1848)
- Rondo Alla Polacca in E minor (1848)
- Duo Concertant on themes from Donizetti's Lucia di Lammermoor (c. 1850)
- Duo Concertant na Temat Hymnu Rosyjskiego A. Lwowa (c. 1850)
- Duo Concertant na Temat Rosyjskiej Melodii Ludowej (c. 1850)
- Fantasia on themes from Meyerbeer's Le prophète (oc. 1850)
- Mazur Wiejski (c. 1850)
- Fantasia on themes from Grétry's Richard Coeur-de-lion (c. 1851)
- Duet on themes from Finnish songs (c. 1851)
- Two Mazurkas (1851)

- March (1851)
- Kujawiak in A minor (1853)
- Variations on the Russian hymn (c. 1851)
- Variations on Polish folk song "Jechał Kozak Zza Dunaju" (c. 1851)
- Variations on the Austrian Hymn (1853)
- Rozumiem, pieśń na głos z fortepianem (1854)
- Souvenir de Lublin, concert polka (c. 1855)
- Fantasia on themes from Bellini's La sonnambula (c. 1855)
- Reminiscences of San Francisco (c. 1874)
- Kujawiak in C major
- Polonaise Triomphale
- Rêverie in F sharp minor for viola and piano
- Violin Concerto No. 3 in A minor

Sonuç

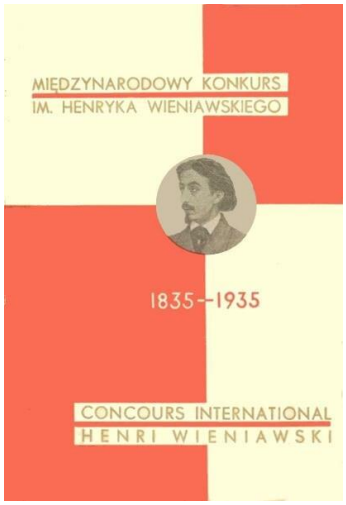
Wieniawski'nin ve bu dönemde faaliyette bulunan kemancıların virtüözitesi konusunda bir fikir edinmek için herhangi bir ses kaydı maalesef yoktur. Yegâne kaynak yakın arkadaşlarının hatıratlarında, çeşitli gazetelerde ve mecmualarda yer alan konser kritikleridir.

O zamanın dünyaca ünlü Macar virtüozü Jenö Hubay (1858 – 1937), 2 Mart 1877 yılında Budapeste'deki konserler dizisinin sonrasında "Pesti Naplo" dergisine verdiği röportajında Wieniawski'nin çalma stilinin ve performansının hiçbir kritiğin baskısı altında kalamayacağını, onun her kritiğin üstünde olduğunu belirtmektedir (Hubay, 1877). Hubay şöyle devam eder: "O büyük bir şahsiyet, kendi değeri olan bir varlıktır. İnanılmaz teknik kolaylığını hedef değil, hedefe giden bir yol olarak kullanır. Dolgun sesi gür, hafif piyano nüansında bile tok tınılıdır. Parlak triller, mucizevi staccato , oktavların ve diğer çift seslerin sağlamlığı, flajolelerin kusursuz temizliği… bütün bu detaylar ustanın performansı sayesinde pırlanta kakmalı bir taç gibi önümüze çıkartılmaktadır. Wieniawski Belçika-Fransız ekolünün en ideal örneğidir. En heyecanlı, sıcak ve duygulu zirvelerde bile zerafetinden ve kibarlığından asla vazgeçmemiştir" (Hubay, 1929).

Görsel 12-Henryk Wieniawski

Büyük Polonyalı sanatçıyı onurlandırmak ve ismini yaşatmak için Polonya'nın Poznan kentinde 1935 yılından itibaren her beş senede bir, dünyanın en büyük uluslararası keman yarışmalarından biri olan "Uluslararası Henryk Wieniawski Keman Yarışması" düzenleniyor (Görsel 13).

Görsel 13-1.Uluslararsı Henryk Wieniawski Keman Yarışması Afişi

Görsel 14-12.Uluslararsı Henryk Wieniawski Lutiye Yarışması Afişi

1957 yılında bu yarışmada ödül kazananlar arasında Türkiye'den dünyaca ünlü keman sanatçısı Ayla Erduran

yer aldı. Henryk Wieniawski Uluslararası Keman Yarışması 2021 yılında olacaktır. Her keman yarışması ile birlikte paralel olarak Henryk Wieniawski Uluslararası Lutiye Yarışması da düzenleniyor (Görsel 14).

KAYNAKLAR

Champbel M. -The Great Violinists, 2011.

Encyklopedia Muzyczna PWM, PWM, Kraków 1987.

Hubay, Jenö. "Moje wspomnienia o artystach polskich" Muzyka Dergisi Warszawa 1929.

Hubay, Jenö. "Pesti Naplo" 1877.

Moser Andreas, Geschichte des Violinspiels: Das Violinspiel von 1800 (Deutschland) bis in die erste Haelfte des 20. Jahrhunderts, Schneider, 1967.

Reiss, J.W." Mała historia muzyki" PWM, Kraków 1960.

Reiss, J.W." Wieniawski"- PWM, Kraków 1970.

Rubinstein, A." Die Musik und ihre Meister"- Leipzig, 1891.

Silvela Z., A New History Of Violin Playing: The Vibrato and Lambert Massart's Revolutionary Discovery, Universal Publishers, USA 2001.

Strumiłło, T." Koncerty skrzypcowe Wieniawskiego"- PWM, Kraków 1955.

Suchowiejko, 2011.

Görsel Kaynakçası:

Görsel 1. facebook.com/HenrykWieniawski/photos/a.345462752162777/2803091336399894/?type=3&theater sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 2. https://twitter.com/HWieniawski/status/619399065407762432 sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 3. https://interlude.hk/the-temperate-virtuoso-wieniawskis-polonaise-brillante-no-2 sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 4. https://hi-fi.com.pl/sylwetki-muzyczne-lista/439-henryk-wieniawski-%E2%80%93-skrzypmistrz-z-lublina.html sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 5. https://csoarchives.wordpress.com/2019/12/02/henryk-wieniawski-and-theodore-thomas/ sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 6. http://www.konkursmuzykipolskiej.pl/en/composers-and-works/185-karol-lipinski sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 7. https://www.wikiwand.com/en/Niccol%C3%B2_Paganini sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 8. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ole_Bull_and_Henri_Vieuxtemps.jpg sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 9-10-11. http://mhm.hud.ac.uk/chase/article/physical-parameters-of-19th-and-early-20th-century-violin-playing-clive-brown/ sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 12. https://muswrite.blogspot.com/2013/10/wieniawski-violin-concerto-no-1-in-f.html sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 13-14. https://www.wieniawski.com/ivc.html sayfasından 04.04.2020 tarihinde erişilmiştir.

HENRYK WIENIAWSKI (1835 – 1880) - THE LAST VIRTUOSE OF VIOLIN

Özgür BASKIN

Abstract

It is a study aiming to reveal the unknown points about Henryk Wieniawski (1835 – 1880), a Polish violin virtuoso and composer who made her mark on the 19th century. His life, the concept of virtuoso, Polish violin virtuosos in the 17th and 18th centuries, 19th Century violin virtuosos were processed His contributions to the violin playing art, the bow technique and works of the violin are mentioned.and the critics about it are given. The reasons for being the last violin virtuoso are examined.

Keywords: Henryk Wieniawski, violin, virtuoso